

Menpetasunak badia zentzuri?

GEXAN LANTZIRI



«EZ DAUKA zentzurik kataluniaren independentziak». CIU katalan alderdiko buruzagiaren ustez. Euskal Herriarenak ere ez, beraz.

Bistakoa ezetz! Espainol, frantses, aleman edo ingeles Estatuenak aldiz, duda barik, baietz!

Hots, Estatu armatuen askatasunak bai, baduela zentzurik. Eta askatasun hori armaz zaintzeko eskubiderik ere! Gauza naturala, logikoa, zentzuzkoa ez, hori? Nola ez, armada indartsu bat, polizia sare boteretsu bat, administratza astun bat baitute beren independentzia zaintzeko. Eta egitura horien denen zuzenagarrak bezala, auzitegien sistema beren esku baitaude.

Katalunian edo Euskal Herrian, gizartearen gehiengo askatasunaren alde izateak ez du zentzurik. Gehiengo horren ikusmoldea ez da konda. Ez da demokratikoa. Separatista da! Ekialdeko Errepublikak multzo baten askatasun deklarapenak badu zentzurik. Sobietar diktaduraren menetik jalgi nahi dutelako, alabaina...

Madriren eta Parisen Demokrazia dago, D haundi batekin. Beraz Demokrazia baten menea dagoen herriak ez du aske bizitzeko eskubiderik. Mitterrandek ez dia ba erran, duela zenbait aste, Herri TTipiek, Historiak finkatu dizkien mugen barnean behar dutela beren «identitatea» zaindu? Gerlen bidez ezarri diren muga horiek ezin aldaturako dira menperatzaileentzat!!

1990eko euskal liburugintza (eta 6)

JOAN MARI TORRELDAL



EUSKAL liburugintza-aren atalak ikusi ditugu aurreko asteetan. Produktzioaren osasuna diagnostikatu nahian ibili gara. Aztertzeke gelditzen

zaizkigu beste mila arazo. Beste nonbait eta noizbait aztertzeke utzi beharko ditugu.

Ikusi ditugunak ikusita, ondo goazela pentsatuko dute batzuk eta, beste batzuk, aldiz, gaizki gaudela.

Erraz konformatzen diren horiek gutxiarekin konformatzen dira, nere ustetan. Zer zuzendurik asko bait dago hemen.

Konformagaitzen artean bada egoeraren erru guztia argitaratzaileei erraz leporatzen dienik. Errazegi. Ez dira denak erru geberak, merkantilizmotik asko bait dute batzuk. Baina tira.

Iruditzen zaidanez, argitaratzaileen jarrera ez da erabakiorra, halere. Hitzun komunitatean dago gakoia. Euskaldungoa guttiengo izatea ez da errealitate estetikoa, konportamentu-modu bat ere bada, jarrera bat, psikologia sozial bat. Eta hitzun komunitate hau egoera diglosikoan arras murgildua dago. Eta okerrena dena, egoeraren aldakuntza sinismena galdurik askotan.

Errealitate hori da aldatu behar dena. Horretarako, kultur politika, hizkuntz politika, liburu-politika ausartak markatu beharko dira. Bestela, jai dugu. Euskarak diskriminazio positiboa behar duela ukatzen edo/eta ahazten denean, hizkuntz burruka badagoela ukatzen denean... badakigu zer gertatzen zaigun: euskaldungoaren kaltetan beti. Euskal liburuarena ez dago besterik gabe konponterik, gainerako guztia bere horretan utzirik. Euskal liburuaren politikak, azken batean, politikara garamatza.

EL PAIS

Kurduaren harrapaketa

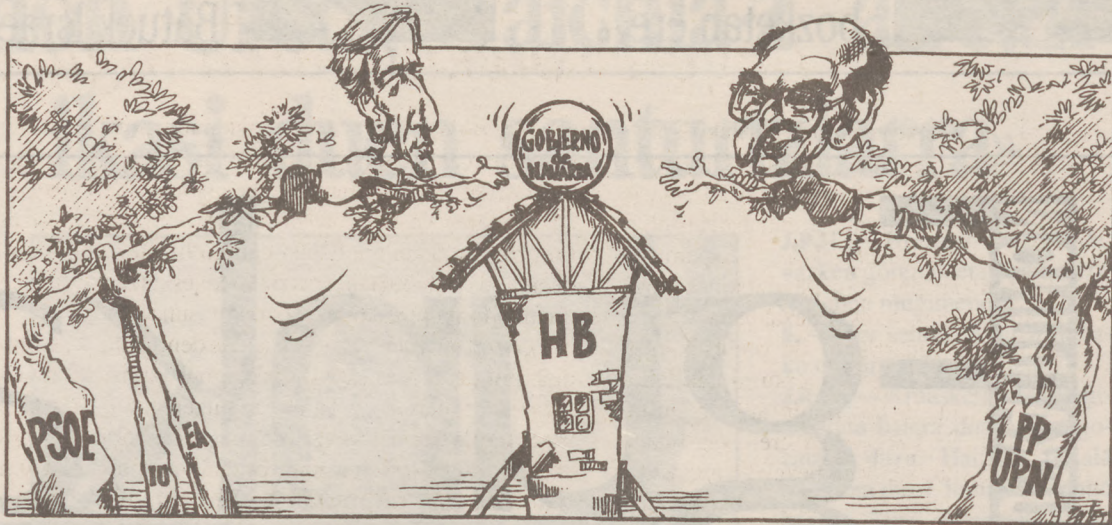
Turkiak ezin du alde batera utzi, europarrentzat eragin negatiboa izango duela, bonbardaketa eta operazio militarrek gauzatzeak kurdu borrokalariak harrapatzeke. PKKk biolentzia erabiltzen duela alde batera utzita —erabateko gaitzespena merezi du—, sakoneko arazoa da errepresalia turkoak tindu indiskriminatuak hartu dituela herri baten aurka. Turkian 12 milioi kurdu bizi dira, nortasun kultural erabat berezituarekin, eta hori kontutan hartu beharra dago. Denbora askoan, politika turkoak uko egin dio errealitate horri eta traidoretzat jo du bere burua kurdotzat duen oro.

(...)

Orain, Saddam diktadore irakiarrek beharrezkoa duenean mugimendu nazionalista kurduekin negoziatzea, beren hizkuntza eta kultura eustea ahalbideratuko dien autonomia eskainita, ezin da ulertu Turkiak arazo horri soilik operazio militarrekin erantzutea. Talde armatuen ekintzekin amaitzeko, bidezkoena da populazio kurdutik isolatzea, horiek benetan aske dituen politika liberal batekin. Egungo operazio militarren aurkakoa.

EDITORIALA / 1991-VIII-9

HEMEROTEKA



EL DIARIO VASCO

Diputazioa oker dabil

Saskibaloit talde bat laguntzaera ahaleginaren truke, honek «Leitzarango Autobidea» lema eramatea behartzea, erabateko eta izugarriko akatsa da. Hor Diputazioak goitik behera sartu du hanka. (...)

Benetan egoera zailean dagoen kluba erabiltzen ari da, politikoa baino ez den arazo baterako (kirolariak daramaten publizitate tradizionaletik urrun, beste muturrean); eta gainera, behartu egin die, aukera baten alde jartzera (gehiengo edo ez, horrek ez du inporta). Uste dut Diputazioaren zentzugabeko ja-

rrera horrek, ez diola batere mesederik egin Autobidearen kausa instituzionalari, eta hankapean pasa dituela pertsonen eskubideak, beraz, izugarri baldintzatu du beraien erabakitzeko ahalmena.

R.JIMENEZ ASENSIO / 1991-VIII-9

EL SOL

Etenik ez eta segi

Arazoa konplikatzeke, Mazedoniako Asanbladari, Jugoslaviako sei errepubliketatik hegoaldekoenari, orain arte Lehendakaritzan Eslovenia eta Kroazia sezezionistekin aliatua, ez zaio gauza hobeagorik bururatu, datorren hilabetean bere etorkizuna erabakitzeko erreferendumerako deia egitea. Ma-

ZULET / DIARIO VASCO / 91-VIII-9

zedoniak muga egiten du Greziarekin —horrentzat mazedoniarrak ez dira existitzen— eta Bulgariarekin —errepublika baten lurraldea errebindikatzen du, non bertako biztanleak arrotzak zaizkion kultura eta hizkuntzari dagokionean—. Jugoslaviako bi milioi mazedoniarrak independentziaren alde agertuko balira, zer tritaera emango die auzokoei: alemanek bultzatutakoa kroaziar eta esloveniarrentzat ala turkoek bultzatutakoa kurduentzat? Gauden egunetan Jugoslavia frakaso da. Gutxiagotu ditzagun kalteak konpromezua hartuz guztiz neutralak izatekoa, eskatu diguten bitartekotza diplomatikoaren barruan: horrek aurrera egingo du boterea dutenek lagundu nahi badute.

R.JIMENEZ ASENSIO / 1991-VIII-9

ZUZENDARIARI

Intsumisoak zahatu

Badirudi gobernuak atera berria duen legearekin, soldadutzak betidanik izan duen imagin ziztrin hori nolabait garbitu nahi duela, ume koxkor batek loiaz zikindutako aurpegia garbitzen duen modura.

Bere burua demokratizatzen definitzen duen herrialde batentzat derrigorrezko soldadutza mantentzea, sistema hori kontsolidatzeko eman daitekeen pausorik atzerakoiena delakoan nago.

Honen aurrean intsumisoak atxiloteta instituzional hau salatu ez ezik, gobernuari koherenteki joka dezala ere eskatzen diogu. Gobernuak jokaera honen aurrean erantzun bakarra du:

Intsumisoak zehatu; gaitzatu, zigortu.

Gobernuaren erantzun hau, intsumisoak gizartearekiko «insolidarioak» gerala-

ren premisan oinarritzen da, baina ez dugu uste gizarte bati eskeini diezaioketuz gauzarik ederrena soldadutzan ikasiko dugunik.

Arnak nola erabiltzen diren ikasi nahi ez izanagatik espetxera joan ahal izatea, honako kontestu honetan bakarrik uler daiteke: «Militarren arrazoa da arrazoiarenarenekin bat ez datorren bakarra».

XABIER BALERDI
IRAOLA
HERNANI

Indurain, euskalduna

Indurain abizena, edo herri izena, bitan banatu behar dena da. Lehen zatia, Endura izen propioa, eta bigarrena -ain bukaera edo atzizkia. Bukaera hori daukaten herri edo toki izenak, ugari dira, bereziki Nafarroan: Urabain, Urdiain, Belaskoain, Domezain, Indurain, e.a.

ANGEL Z
BAKIO

PERTSONAIA



Patxi Zabaleta

Nafarroako parlamentuan Sortu zaigu ikusmira bi hautagaiak jarriak daude Zabaletari begira zure izarra orain ote du lehen ez zuen distira HBk zenbat balio duan Orain ohartuko dira

SEBASTIAN LIZASO

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria:

MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Lehendakaria:

JOAN MARI TORRELDAL

Kontseilari Ordezkarria:

JOXE MIEL ZUMALABE

Gerentea:

INMA GOMILA

Zuzendaria:

PELLO ZUBIRIA

Zuzendariordeak:

NEREA AZURMENDI
LUZIEEN ETXEZAHARRETA
INAKI URUA

Publizitatea:

KORNELIO ROTETA

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E
Legedordailua: SS 800/90

HELBIDEAK

Egoitza soziala, Pulizitatea eta Administrazioa: Antso Jakituna, 16-1. / 20.010 Donostia / ☎ 46 90 22 / Faxa: 45 59 57

Erredakzio eta Tailerra: ANTZA S.A. Industrialdea 01-02 Pabilioak / 20.160 Lasarte-Oria / ☎ 37 15 45 / Faxa: 36 54 93

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 73

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irintzi dorrea) / 31011 Iruña / ☎: 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Barroeta Aldamar, 2-1. eskuma. / 48002 Bilbo / ☎: 423 90 62 / Faxa: 423 94 60

Lapudi / Nafarroa Behera / Zuberoa: 2, Galuperia kaia. / 64100 Baiona / ☎: 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11